

Eventyrhusets beskrivelse af de

Pædagogiske læreplaner

Efter tilsynet 2014 i Herlev Kommunes dagtilbud, fandt man frem til at grundlaget for at evaluere og sammenligne institutionernes arbejde med læreplanstemaerne ikke var til stede. Derfor besluttede en fælles ledergruppe efter inspiration fra distriktsledelsen at de kommende beskrivelser af læreplanstemaerne skal tage udgangspunkt i KLs værktøj "Temperaturmåling".

Temperaturmålingen indeholder mål og tegn for de seks temaer i de pædagogiske læreplaner. Det vil sige, at der er opstillet mål og tegn, der gennem observationer kan vise, at børnegruppen er i gang med at udvikle kompetencer inden for de seks temaer i de pædagogiske læreplaner.

Institutionens handleplaner / praksisbeskrivelser fortæller hvordan der lokalt vil arbejdes med at nå de beskrevne tegn på læring. Tegn og handleplaner vil herefter udgøre institutionens pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan mangfoldiggøres på institutionens hjemmeside.

Læreplanerne vil løbende blive redigeret, således at vores udvikling og refleksioner samt erfaringer og evalueringer dokumenteres og bruges aktivt i planlægningen af vores pædagogiske praksis.

Evaluering

I Eventyrhuset har vi aftalt at læringsmålene fra vores læreplaner skal benyttes i de projektbeskrivelser (skema 1) samt beskrivelser af hvordan der på uge basis vil blive arbejdet med projektet (skema 2). Herved vil vi kunne opnå en løbende evaluering af vores arbejde med læreplanstemaerne og derved kunne ændre på vores praksis om nødvendigt.

Hele beskrivelsen af læreplanstemaerne vil blive taget op til revision og evalueret en gang om året. Dette vil være et naturligt punkt på vores årlige personale weekend som indtil nu har fundet sted ultimo februar.

Evalueringen vil være baseret på de erfaringer og resultater fra den endelige evaluering af projekterne i de enkelte grupper. Disse vil være beskrevet i gruppernes skema 3.

Vi håber på denne måde at kunne samle op på vores arbejde med læreplanstemaerne på en mere systematisk måde

Alsidig personlig udvikling

Børns personlige udvikling sker bedst i en omverden, der er lydhør og medlevende. Samtidig med at børn skal have mulighed for at opleve sig selv som afholdte og værdsatte individer, der er beskyttet af et fællesskab, skal de også lære at se og forstå samspillet og de konflikter, der kan opstå med andre – både børn og voksne.

Det er vigtigt, at børn får mulighed for at få et stadigt mere nuanceret kendskab til både sig selv og andre. At føle sig genkendt og husket af andre, både som det barn, der startede i dagtilbuddet, og den person, det senere udviklede sig til at blive, giver børn kontinuitet og tryghed.

Om alsidig personlig udvikling henvises til ekspertgruppens artikelsamling på Indenrigs- og Socialministeriets hjemmeside, www.ism.dk.

Alsidig personlig udvikling og børnemiljøvurderinger

Den pædagogiske læreplans tema om alsidig personlig udvikling har flere snitflader med børnemiljøvurderingens temaer om det psykiske børnemiljø og det æstetiske børnemiljø. Der kan derfor arbejdes med disse temaer i sammenhæng, så læreplanen og børnemiljøvurderingen kan supplere hinanden og samlet danne grundlag for tilrettelæggelsen af den pædagogiske indsats i forhold til børnenes alsidige personlige udvikling og dagtilbuddets børnemiljø.

Mål Alsided personlig udvikling	Tegn på læring – vi vil se at:	Handleplaner	Evaluering
Børnene indgår i samspil med andre og bruger legen til at afprøve omverdenen	2 år: Børnene eksperimenterer i leg Børnene imiterer andre Børnene betragter andre i leg	Skabe inspirerende lære- legemiljøer som kan stimulere barnet fantasi. Skabe rutiner i dagligdagen som kan gi barnet de trygge rammer der er nødvendigt for at fordybe sig i legen i samspil med andre børn og nærværende voksne.	
	4 år: Børnene tager initiativ til at sætte lege i gang både for sig selv og andre Børnene forhandler roller i lege Børnene kan bevæge sig mellem forestilling og virkelighed	Give barnet mulighed for at være medbestemmende og medskabende af de lege- læringsmiljøer som kan være med til at udfordre barnets fantasi og kreativitet. Give plads tid og plads til at lege, ved at børnene får mulighed til at vælge til og fra i aktiviteterne for der igennem at styrke venskaber.	

Børnene udforsker omverdenen – og sig selv	2 år: Børnene tager initiativ til kendte aktiviteter Børnene opsøger kendte relationer Børnene afprøver muligheder i omgivelserne Børnene viser vilje til at forfølge egne interesser	Vi tilrettelægger gruppens aktiviteter med udgangspunkt i barnets spor. Indretningen i rummet (ude som inde) skaber tydelighed og genkendelighed for barnet. Udgangspunktet er at barnet skal blot ved at se på rummet vide hvad det kan foretage sig der.	
	4 år: Børnene tager initiativ til nye aktiviteter Børnene opsøger nye relationer Børnene træffer valg ved at vælge til og fra Børnene tør deltage i nye situationer med ukendte roller	Vi tilrettelægger gruppens aktiviteter med udgangspunkt i barnets spor. Indretningen i rummet (ude som inde) skaber tydelighed og genkendelighed for barnet. Udgangspunktet er at barnet skal blot ved at se på rummet vide hvad det kan foretage sig der.	

Børnene positionerer sig i forhold til fællesskab, rammer og rutiner	2 år: Børnene søger de voksnes opmærksomhed, ved at vise behov for omsorg og støtte Børnene afprøver egne og andres grænser Børnene kender de faste rutiner i hverdagen	Lære at være en del af fællesskabet, eks.. ved samling – ture – spisesituationer m.m. Positive rollemodeller for børnene Nærværende voksne Gennem leg lære børnene at udvise respekt for hinanden. Gennemgående rutiner der giver en overskuelig og genkendelig dag.	
	4 år: Børnene hjælper andre, når der er behov for det Børnene forhandler med andre om krav eller regler Børnene kan udsætte egne behov	Lære børnene at udvise respekt for hinanden, men samtidigt lære at det er i orden at være forskellige og have en anden mening. Dette vil vi gøre ved at være i dialog med børnene omkring deres følelser i forskellige situationer. Hjælpe børnene med at sætte ord på – lytte og spørge ind. Gennem projekter lære børnene at der er regler der skal efterleves når man er en del af et fællesskab. Som blandt andet at vente på tur. Være bevidste positive rollemodeller. Fastholde at der er nogle aktiviteter man skal deltage i.	

Sociale kompetencer

Sociale kompetencer handler om at kunne indgå positivt med andre mennesker i venskaber, grupper og kulturer i forskellige situationer. Disse kompetencer udtrykkes og tilegnes af børn i samspil med hinanden og andre voksne. Om sociale kompetencer henvises til ekspertgruppens artikelsamling på Indenrigs- og Socialministeriets hjemmeside, www.ism.dk.

Sociale kompetencer og børnemiljøvurderinger

Også ved den pædagogiske læreplans tema om børns sociale kompetencer er der flere snitflader til børnemiljøvurderingens temaer om det psykiske børnemiljø og det æstetiske børnemiljø. Derfor kan der også i forhold til dette tema arbejdes med læreplanen og børnemiljøvurderingen, så de supplerer hinanden og samlet danner grundlag for tilrettelæggelsen af den pædagogiske indsats i forhold til børnegruppens og det enkelte barns sociale kompetencer og dagtilbuddets børnemiljø.

Mål Sociale kompetencer	Tegn på læring – vi vil se at:	Handleplaner	Evaluering
Børnene indgår i fællesskaber som basis for at knytte venskaber	2 år: Børnene leger med hinanden Børnene udtrykker glæde ved at gøre det samme som andre	Hjælpe børnene med at opbygge ny fællesskaber. Indrette rummet så børnene synes det er spændende at være der. Følge barnets spor Nærværende voksne	
	4 år: Børnene giver sig til at lege med andre og / eller løse opgaver sammen med andre Børnene forhandler indbyrdes og deltager i konfliktløsning Alle børn har nogen at lege med	Via projekter og daglige rutiner lære børnene at løse konflikter med hinanden. Projektgrupper på basis af køn, interesse, bopæl m.m. Indretning der giver mulighed for lege i små og store fællesskaber. Indretning der opfordrer til fri og struktureret lege Stimulere barnets empatiske evner gennem dialog. Skabe et anerkendende, inkluderende læringsmiljø, hvor barnet kan agere med andre børn og indlevende – tydelige voksne.	

Børnene udvikler en imødekommende tilgang til andre	2 år: Børnene reagerer på andres mimik og kropssprog Børnene udviser nysgerrighed i forhold til andre Børnene udtrykker glæde ved at møde andre kendte børn og voksne	Tydelige voksne der er autentiske. Anerkende barnets følelser, men sætter grænser ved uhensigtsmæssig handling. Stimulering af barnet selvtillid/selvværd gennem projekter – samvær og dialog. Stimulerer fantasien gennem projekter og leg. Mulighed for at være medbestemmende	
	4 år: Børnene tager kontakt til andre og opfordrer dem til at tage del i lege Børnene udviser nysgerrighed i forhold til andres aktiviteter Børnene respekterer andres grænser	Tydelige voksne der er autentiske. Anerkende barnets følelser, men sætter grænser ved uhensigtsmæssig handling. Stimulering af barnet selvtillid/selvværd gennem projekter – samvær og dialog. Stimulerer fantasien gennem projekter og leg. Mulighed for at være medbestemmende og medskabende Fri for mobberi	

Børnene udvikler forståelse for sociale samspil	2 år: Børnene giver udtryk for egne følelser og behov overfor andre Børnene ved, hvornår en kontakt fra en voksen drejer sig om de andre i gruppen Børnene reagerer på andres følelsesudtryk	Tydelige voksne der er autentiske. Anerkende barnets følelser, men sætter grænser ved uhensigtsmæssig handling. Stimulering af barnet selvtillid/selvværd gennem projekter – samvær og dialog. Stimulerer fantasien gennem projekter og leg. Mulighed for at være medbestemmende	
	4 år: Børnene både leder og lader sig lede i aktiviteter med andre Børnene udviser empati overfor hinanden Børnene formår at komme med i lege	Tydelige voksne der er autentiske. Anerkende barnets følelser, men sætter grænser ved uhensigtsmæssig handling. Stimulering af barnet selvtillid/selvværd gennem projekter – samvær og dialog. Stimulerer fantasien gennem projekter og leg. Mulighed for at være medbestemmende	

Pædagogiske læreplaner og sprogvurdering

Arbejdet med børns sproglige udvikling kan tage afsæt i de sprogvurderinger, som tilbydes alle børn i 3-års alderen og igen inden skolestart.

Med afsæt i sprogvurderingen kan der ske en yderligere konkretisering af det pædagogiske arbejde med sproget i dagtilbuddet. Sprogvurderingens funktion er at give pædagogerne indblik i det enkelte barns sproglige udvikling. En sprogvurdering af denne karakter kan bruges som grundlag for overvejelser om, hvilke pædagogiske handlinger der kan iværksættes.

Disse overvejelser kan indgå i arbejdet med den pædagogiske læreplan. Sprogvurderingen og den pædagogiske læreplan skal således supplere hinanden, så de samlet danner grundlag for tilrettelæggelsen af den pædagogiske indsats i forhold til både børnegruppen og det enkelte barn.

Om sproglig udvikling henvises til ekspertgruppens artikelsamling på Indenrigs- og Socialministeriets hjemmeside,

www.ism.dk.

Mål Sprog	Tegn på læring – vi vil se at:	Handleplaner	Evaluering
Børnene udvikler kommunikative kompetencer	2 år: Børnene lytter og reagerer Børnene kan forstå konkrete sproglige instrukser Børnene bruger ord til at udtrykke behov og følelser	Vi voksne sætter ord på alle hverdagens handlinger. Vi er tydelige i vores verbale sprog og i vores kropssprog. Der bruges små enkelte sætninger og ord, så børnene forstår beskeden rent. Som voksne, er vi nærværende og hjælper det enkelte barn, med at sætte ord på følelser og handlinger. Vi tager udgangspunkt i "Sprogpakken" og tilhørende pædagogiske metoder.	
	4 år: Børnene etablerer dialog med andre børn og voksne Børnene bruger sprog til løsning af vanskelige situationer sammen med andre Børnene bruger sprog til at udtrykke behov, følelser og tvivl Børnene koncentrerer sig om at lytte til andres fortællinger	Vi vil arbejde med de 10 understøttende sprogstrategier, som aktivt vil blive brugt i den daglige kommunikation med det enkelte barn- hvilket understøtter dialogen mellem barn og voksne. Vi støtter børnene i at bruge det verbale sprog, særligt i konflikter. Vi sætter ord på egne og andres følelser, når børnene har svært ved dette. Vi læser for børnene i små og store grupper og lader børnene komme med egne fortællinger. Her øver vi det, at lytte til hinanden og undgå at afbryde. Vi tager udgangspunkt i "Sprogpakken" og tilhørende pædagogiske metoder.	

Børnene undersøger sproget og eksperimenterer med det	2 år: Børnene leger at de læser op Børnene spørger til nye ord	Vi arbejder med små aldersopdelte lege/læsegrupper (dialogisk læsning). Vi støtter op om børnenes sproglige nysgerrighed, blandt andet ved hjælp af bøger og konkrete/visualisering. Vi skaber små legemiljøer med bøger der opfordre børnene til at blive fortrolige med bøger	
	4 år: Børnene digter egne historier Børnene leger med sproget gennem eksempelvis rim og remser Børnene er nysgerrige overfor ord og begreber de ikke kender	Vi vil arbejde ugentligt med Dialogisk læsning, i små grupper. Grupperne er sammensat ud fra børnenes sproglige kompetencer. På denne måde skabes tryghed i gruppen og god mulighed for, at det enkelte barn tager del i aktiviteten. Vi præsenterer børnene for nye ord og forklarer dets betydning, samt relaterer til noget børnene kender i forvejen. Vi leger med rim og remser og lader børnene forsøge sig frem, alene og i fællesskab. Vi synger og læser til samlinger, ved aktiviteter og ved "frugt". Vi skaber legemiljøer hvor sproget bliver en naturlig element	

Børnene benytter forskellige sprogformer	2 år: Børnene gentager hvad andre børn og voksne siger Børnene bruger enkelte ord og sætninger til at beskrive hverdags situationer	Vi voksne sætter ord på ting og handling. Hvert enkelt barn bliver mødt og guides på deres individuelle sproglige niveau. Vi er lyttende og nærværende og giver det enkelte barn rum og mulighed for at udtrykke sig. Vi har stor opmærksomhed på "to sprogsproblematikken" og støtter op om vores og forældrenes fælles indsats, i forhold til det enkelte barn.	
	4 år: Børnene afstemmer sproget efter situationen (leg, trøst, skænderi osv.) Børnene udvikler forskellige lege / rollelege vha. sproget Børnene bruger sproget til at fortælle, hvad de mener	Vi voksne er rollemodeller og er opmærksomme på, at være tydelige omkring, hvordan vi bruger sproget, hvornår. Der benyttes forskelligt toneleje, i forskellige situationer. Det er vores ansvar, at skabe de bedst mulige rammer, hvorpå børnene kan udvikle lege, hvor sproget har en væsentlig rolle. Vi tager udgangspunkt i det tematiske sprogarbejde og tilrettelægger vores fællesaktiviteter ud fra temaer, hvor sproget udgør en aktiv del, af det tema der arbejdes med. Vi skaber legemiljøer hvor sproget bliver en naturlig element	

Krop og bevægelse

Børn udvikler i barndommen grundlæggende motoriske evner, der styrker deres forudsætninger for at udvikle sig. Dagtilbud skal bidrage til at styrke børns udvikling af motoriske færdigheder, udholdenhed og bevægelighed. En aktiv brug af naturen og dagtilbuddets nærmiljø giver muligheder for fysisk udfoldelse og udfordring. Ved aktivt at udforske kroppens muligheder og begrænsninger udvikles børnenes færdigheder og vaner. De får erfaringer i, hvad det betyder at koble f.eks. det talte sprog og kropssproget, og de udvikler herigennem også respekt for, at andre kan have et andet udtryk og andre reaktioner. Om krop og bevægelse henvises til ekspertgruppens artikelsamling på Indenrigs- og Socialministeriets hjemmeside, www.ism.dk.

Mål Krop og bevægelse	Tegn på læring – vi vil se at:	Handleplaner	Evaluering
Børnene opsøger aktiviteter, der stimulerer til motorisk udvikling	2 år: Børnene opsøger balanceaktiviteter – gynger, triller, ruller, drejer, snurrer osv. Børnene opsøger finmotoriske aktiviteter – deltager i af- og påklædning, tegner, bygger med klodser osv. Børnene imiterer og gentager grovmotoriske aktiviteter – hopper, danser, klatrer osv.	Der gives rum og tid til fysisk og motorisk udfoldelse, både indendørs og udendørs. Vi voksne hjælper og guider børnene, når nyt skal læres. Motoriske udfoldelser, gøres til leg, hvor der udvises glæde og begejstring. Vi laver perler, klipper, maler og klistrer. Der bygges med lego og laves simple puslespil. Vi husker at skabe rum og tid til af og påklædning, så børnene øver sig på dette og oplever at mestre opgaven. Vi som voksne er deltagende, når der f. eks. Laves motorikbane, leges boldlege og ”kongens efterfølger”, da børnene kopierer og tager ved lære.	
	4 år: Børnene mestrer balanceaktiviteter – slår kolbøtter, gynger, triller, ruller, drejer, snurrer osv. Børnene mestrer finmotoriske aktiviteter – deltager i af- og påklædning, tegner, bygger osv.	Vi tænker fin og grov motoriske aktiviteter ind i hverdagen, for at skabe genkendelighed og tryghed ved de enkelte aktiviteter. Dette for bedst muligt udbytte og udvikling. Vi har både fastlagte aktiviteter og giver plads til spontanitet. I vores ugeplan, er der indlagt faste fysiske aktiviteter to-tre gange ugentligt, på tværs af stuerne. F. eks. Forhindringsbane, ”slås lege”, som brydekampe og fægtning, sanglege, løb i nærområdet m. m. Vi har stor opmærksomhed, på det enkelte barns formåen og giver ”et kærligt skub” for at udfordre, gennem leg.	

	Børnene eksperimenterer med grov motoriske aktiviteter – klatrere i træer, går på line, hopper ned fra højder, tumler i puderum osv.	Vi skaber mulighed for grov motoriske udfoldelser på legepladsen og inspirerer til fysisk leg.	
Børnene udvikler en sund og aktiv livsstil	2 år: Børnene eksperimenterer med aktiviteter eller legeredskaber – løber op og ned ad en bakke, bestiger en scooter eller cykel osv. Børnene udtrykker begejstring eller fordybelse, når de udfører fysiske aktiviteter Børnene er nysgerrige over for forskellig mad	Vi sørger som voksne for, at vi udviser begejstring og glæde ved aktiviteterne og er deltagende i alle henseender. Vi udfordrer og hjælper børnene med det der er svært og nyt. Børnene introduceres for en varierende kost og inviteres til at prøve at smage på nyt. Vi indføre begrebet mad mod	
	4 år: Børnene anvender faciliteter ude og inde på en anden måde end det oprindeligt er tiltænkt – konstruerer en forhindringsbane af stole, borde og mælkekasser osv. Børnene udtrykker begejstring eller fordybelse, når de	Børnene får lov til at udfolde sig og være kreative i forhold til fysisk leg. Vi giver lov til spontane og kreative konstruktioner. Der laves forhindringsbaner inde og ude under kontrollerede forhold, for at give børnene nye muligheder for fysisk aktivitet. Børnene introduceres for en varierende kost og inviteres til at prøve at smage på nyt. Vi indføre begrebet mad mod	

	eksperimenterer med fysiske aktiviteter Børnene har kendskab til sund mads betydning for kroppen		
Børnene udvikler kropsbevidsthed	2 år: Børnene accepterer at være fysisk tæt på kendte voksne eller børn Børnene afprøver egne fysiske muligheder Børnene rører ved forskellige materialer – dej, mudder, regnvand mm.	Vi voksne sørger for tæt daglig kontakt med alle børn. Når et nyt barn starter tilknyttes der en primærvoksen. Dette for at opnå tæt tryghed fra start og langsom tilvænnning til fysisk kontakt, på egne præmisser. Efterfølgende udvides til hele gruppen. Alle børn bliver stimuleret efter alder. Med hjælp fra en voksen, gives der f. eks mulighed for at kravle op på egen stol, kravle op på puslebordet med hæve/sænke funktion, gå ved siden af klapvogn m. v. Vi sørger som voksne for, at børnene får mulighed for at bruge sine sanser. Der røres ved mudder, efter regnvejr, bygges med blødt/hårdt sand, der røres ved modellervoks og bruges fingermaling.	
	4 år: Børnene har erfaring med både kropslig nærhed og distance – sætter grænser for sig selv og andre Børnene er bevidste om egen krops styrke Børnene er bevidste om, hvornår kroppen er afslappet Børnene kender til, at kroppe kan have	Vi inkorporerer planlagte aktiviteter i ugens løb, hvor vi gennem voksenstyrede aktiviteter, har fokus på sanserne. Det kan være lege, hvor der kastes bløde bolde på hinanden, tovtrækning, fodbold, brydning o.lign. Vi vil starte med massage, hvor børnene enten massere hinanden, eller får massage af os voksne, med forskellige materialer. Vi vil benytte os af yoga, afspænding og afslapning med stille musik, for at gøre børnene bevidste om kroppens tilstand, både i bevægelse og hvile.	

	forskellig udseende eller formåen	Vi gør børnene bevidste om egen krop, ved at lave aktiviteter der giver bedre kropsbevidsthed, f. eks. massage. Vi snakker med børnene om køn og forskellene derpå. Der snakkes med børnene på forskellig vis, alt efter alder.	

Naturen og naturfænomener

Naturoplevelser i barndommen bidrager både til den følelsesmæssige, mentale og fysiske udvikling. Naturen giver rum for oplevelser og aktiviteter på alle årstider og i alt slags vejr. Temaet skal bidrage til at gøre børn bekendt med og give dem forståelse for planter, dyr, årstider og vejr. Børn kan få vigtige erfaringer, eksperimentere og hente viden om naturfænomener og sammenhænge. Inddragelse af naturen kan danne grundlaget for en varig interesse, respekt og ansvarlighed for natur og miljø. Om natur og naturfænomener henvises til ekspertgruppens artikelsamling på Indenrigs- og Socialministeriets hjemmeside, www.ism.dk.

Mål Natur og naturfænomener	Tegn på læring – vi vil se at:	Handleplaner	Evaluering
Børnene udvikler tilknytning til naturen	2 år: Børnene udtrykker glæde ved naturen Børnene opsøger selv "gode steder" at være Børnene inddrager naturting i deres leg	Vi voksne skaber gode rammer og forståelse i og for naturen. Dette ved at gå ture, hvor vi sammen med børnene, efter årstid samler blade, kastanjer, finder blomster, dufter til ting, hopper i vandpytter og bygger snemænd. Vi snakker om vejret og naturens gang. Vi bruger naturens gode bud på legemuligheder. Der samles vand og leges i bunker med blade.	
	4 år: Børnene udtrykker lyst til at komme ud og opleve naturen, uanset vejr og årstid Børnene reagerer i højere grad med fascination end med væmmelse under naturoplevelser Børnene viser hensyn til planter, træer og dyr Børnene bidrager til at holde naturen ren	Vi voksne præsenterer naturen for børnene - vi gør den indbydende og interessant. Ved at skabe aktiviteter i al slags vejr og udvise glæde og begejstring ved alle årstider, holder vi fast i klicheen "der findes ikke dårligt vejr, kun dårlig påklædning. Vi har faste traditioner året rundt, som børnene kender og glæder sig til. F. eks Motionsdagen, som kombinerer "krop og bevægelse" og "natur". Vi udforsker det rige dyre og planteliv og lader børnene blive fortrolige med f. eks at holde et insekt, røre ved mudder og smage på spiselige blade. Vi lærer børnene at man skal passe på naturen og særligt dens levende væsener. Vi snakker om dyreliv og lader dem udforske det, med hensyntagen.	

		Passe på en orm, holde en snegl, dufte til en blomst uden at plukke den osv.	
Børnene oplever naturen med krop og sanser	2 år: Børnene har lyst til at lege i forskellig natur Børnene bevæger sig tillidsfuldt i naturen – hopper, klatrer, gemmer sig osv. Børnene bruger sanserne aktivt i naturen – kigger, lytter, føler osv.	Vi sørger for at alle børnene bliver bekendt med forskellige former for natur. Vi lytter til fuglefløjt, puster til mælkebøtter og dufter til blomster. Vi smider skoene og mærker sand og græs mellem tærne. Vi skaber glæde og begejstring, ved selv at udvise dette, i naturen. Vi øver sammen med børnene. At klatre på store sten og i træer, at hoppe ned igen, at bruge kræfter på at komme op ad bakker og at mærke suset i maven, når man løber ned. Ved at tilbringe mange timer udendørs, bliver børnene fortrolige med dette læringsrum.	
	4 år: Børnene færdes legende og selvsikkert i varieret terræn og beplantning Børnene udtrykker sig uopfordret om deres naturoplevelser	Vi giver børnene kendskab til naturens muligheder, ved at opleve sammen med dem. Vi leger lege og laver fællesaktiviteter i forskellige omgivelser. vi har øje for det enkelte barns formåen og flytter grænser, så børnene udfordres, hvor de kan. Vi øver sammen med børnene. At klatre på store sten og i træer, at hoppe ned igen, at	

		bruge kræfter på at komme op ad bakker og at mærke suset i maven, når man løber ned. Ved at tilbringe mange timer udendørs, bliver børnene fortrolige med dette læringsrum.	
Børnene tilegner sig viden og erfaring med naturen og naturfænomener	2 år: I naturen peger børnene genkendende på dyr og planter Børnene undersøger smådyr, planter, jord eller vand Børnene er opmærksomme på vejrlig – sol, regn, sne, blæst, kulde, varme mv.	Vi voksne pirrer børnenes nysgerrighed, ved at udvise begejstring for de ting vi finder. Vi sætter ord på alt vi ser og opdager, for at knytte det verbale sprog til det visuelle. Dette giver børnene en større mulighed for genkendelse. Vi giver lov til at blive beskidt, våd og klistret. Man "ser bedst med fingrene". Der bliver altid snakket om og mærket på vejret, så børnene lærer at kende forskel og begå sig i al slags vejr.	
	4 år: Børnene håndterer smådyr, planter, jord og vand Børnene fortæller om forskellige dyrs og planter levesteder og livsbetingelser Børnene eksperimenterer om årsag, virkning om sammenhænge Børnene samtaler om form, længde, antal og vægt	Vi følger børnenes spor og undersøger nærmere, når børnene bliver optaget af noget. Dette ved hjælp af biblioteksbesøg, internettet eller viden fra eksperter. Ved aktiviteter sætter vi størrelsesbegreber på naturens indhold – måler blade, tæller ben, tester evner osv. Vi giver børnene lov til at gå på opdagelse og guider for bedst mulige hensyntagen. Vi snakker om det enkelte dyr eller plante, når vi har fat i en/et, for at konkretisere og lære børnene at passe på den/det.	

Kulturelle udtryksformer og værdier

Dagtilbud skal give børn mulighed for at opleve kunst og kultur og for selv at udtrykke sig æstetisk. Kultur er udtryk for menneskers forståelse af og tilgang til verden. Det er gennem mødet med andre og det anderledes, at man definerer sit eget kulturelle ståsted og genkender egne kulturelle rødder. Mødet med andre udtryksformer giver børn kendskab til, at menneskers sprog, vaner og levevilkår kan være forskellige. Temaet omhandler udtryksformer som børnelitteratur, film, faglitteratur, musik, billeder med mere. Men også deltagelse i kunstneriske arrangementer, udflugter til kulturelle tilbud i lokalsamfundet og andet kan bidrage til børns kulturelle kendskab. Om kulturelle udtryksformer og værdier henvises til ekspertgruppens artikelsamling på Indenrigs- og Socialministeriets hjemmeside, www.ism.dk.

Mål Kulturelle udtryksformer og værdier	Tegn på læring – vi vil se at:	Handleplaner	Evaluering
Kulturelle og kunstneriske oplevelser er betydningsfulde for børnene	2 år: Børnene er opmærksomme på den kulturelle oplevelse Børnene søger hen imod den kulturelle oplevelse Børnene reagerer med følelsesmæssige udtryk i nuet	Vi har året igennem, faste traditioner med kulturelle begivenheder. Vi laver billedcollager og laver kontinuerligt aktiviteter i et projekt, så børnenes opmærksomhed skærpes, ved det genkendelige. Vi sætter ord og følelser på børnenes oplevelser	
	4 år: Børnene er fokuserede på den kulturelle oplevelse Børnene lever aktivt med i den kulturelle oplevelse Børnene reagerer med følelsesmæssige udtryk i forventningen til det, der kommer	Vi vil bestrebe os på at benytte de kulturelle tilbud som tilbydes i kommunen, for at give børnene et bredere kendskab til muligheder i nærmiljøet. (Biblioteket – Gammelgård- musik og teater- Klauzdal m.m.) Vi arbejder med dokumentation i børnehøjde, når der laves kulturelle tiltag i vores projekter, hvor børnene får mulighed for at udtrykke sig og sætte ord på deres oplevelser.	

Børnene bidrager til at skabe en fælles legende stemning under kulturelle traditioner og fællesaktiviteter som samling, højtlesning, musik og drama	2 år: Børnene er optagede af aktiviteten – ser, lytter og lever med Børnene bidrager aktivt til aktiviteten – danser, bevæger sig, imiterer osv.	Ved at skabe en legende kultur i dagligdagen, tager børnene selv initiativ til at være deltagende i igangsatte aktiviteter. De der måtte have behov for guidning hjælpes. Vi er som voksne deltagende og engagerede, for at vise børnene at- det er sjovt at være med.	
	4 år: Børnene er optagede af aktiviteten – ser, lytter, lever med, snakker og spørger ind Børnene bidrager aktivt til aktiviteten – taler, danser, bevæger sig, imiterer og improviserer	Vi skaber altid rum for dialog, så børnene har mulighed for at snakke om netop det, der har optaget dem. Vi laver løbende projekter omkring eventyr, hvor børnene tager aktiv del i handlingerne og selv har mulighed for at improvisere. Ved hyppige gentagelser, bliver det enkelte barn i stand til, selv at tage initiativ. Her griber vi som voksne øjeblikket og anerkender barnets formåen og tiltag, ved deltagelse og mulighed for fællesaktivitet.	

Børnene improviserer og bruger forskellige kulturelle udtryksformer i skabende aktiviteter / lege	2 år: Børnene anvender forskellige legeredskaber når de leger Børnene begynder at kunne deltage i forskellige spil – puslespil, vendespil, billedlotteri m.m. Børnene afprøver forskellige materialer – maling, ler, gips, naturmaterialer m.m.	Vi som voksne, skaber en legekultur, hvor børnene bliver bevidste om, hvordan legetøj, spil, m. m. anvendes Helt simple spilleregler tages i brug, så børnene bliver bekendt med turtagning og lærer at vente på hinanden. Vi skaber små læringsrum, så det er tydeligt for børnene, hvad man har mulighed for, de enkelte steder.	
	4 år: Børnene anvender forskellige legeredskaber eller legemønstre, når de leger Børnene tager selv initiativ til at spille spil Børnene udtrykker sig med forskellige kunstformer og materialer – maling, ler, gips, naturmaterialer m.m. Børnene tager selv forskellige elektroniske medier i brug som en del af deres leg	Vi er som voksne deltagende i spil, opgaver og logiske aktiviteter, for at vise børnene deres muligheder. Der er nem adgang på stuerne, til at tage materialer, som tæpper, puder, klodser mv. i brug, så det er overskueligt. Vi har simple alderssvarende spil til alle aldersgrupper og børnene introduceres for dem løbende. Via atypiske og anderledes kreative projekter, inspireret af andre kulturinstitutioner, giver vi børnene mulighed for at bruge anderledes materialer. Vi anvender IPAD´s i børnehøjde, hvor digitaliseringen med forskellige apps og lignende, giver mulighed for læring.	

Projektbeskrivelse (skema 1)

Overskrift for forløbet/ projektet	
S ammenhæng/ Begrundelse (Hvorfor har vi valgt forløbet/projektet. Hvilke spor har vi set hos børnene. Hvilken kompetence vil vi sætte i fokus og hvilke kan også berøres)	
M ål (pædagogiske læringsmål – se KLS mål) (Hvad vil vi med børnene Hvad skal de lære)	
T egn (Hvordan ved vi at vi er på rette spor. Hvordan kan vi se at børnene får noget ud af det)	

Tiltag

(Hvilken indsats og hvilke aktiviteter kan tænkes at understøtte både legen og læringen.

Hvordan vil vi dokumentere)

Dokumentation

(Hvad og Hvordan vil vi dokumentere undervej i vores projekt.)

Ugeplanen (skema 2)

Gruppe:

Uge:

Overskrift for forløbet/ projektet	
M ål (pædagogiske læringsmål) (Hvad vil vi med børnene Hvad skal de lære ud fra de mål vi beskrev i skema 1)	
T egn (Hvordan ved vi at vi er på rette spor. Hvordan kan vi se at børnene får noget ud af det)	
T iltag (Hvilken indsats og hvilke aktiviteter kan tænkes at understøtte både legen og læringen. Hvem gør hvad - voksne)	

Dokumentation (Hvilken form for dokumentation vil være relevant og understøtter målene og tegnene)	
Evaluering (Hvordan gik ugen. Hvad var godt. Hvad var skidt. På barn og voksen højde. Hvad tager vi videre til næste uge)	
Reflektion (Hv)	

Evalueringsskema (skema 3)

Tema: Skriv projektets navn: Kan anvendes uanset om det er et kort eller langt projekt - kan bruges i forhold til spontant opståede projekter	
Deltagere: Hvem har deltaget i projektet	
Projektets tidsrum:	
Hvilke kompetenceområder var i spil Beskriv det kompetenceområde som var i fokus og skriv hvilke andre områder som samtidig berørtes	
Børns læring og erfaringsdannelse Hvad vurderer jeg / vi, at børnene har lært (jf. f.eks. målene skema 1) fået erfaringer	

med, undersøgt nærmere i dette projekt

Rapport fra projektet

Her en kort beskrivelse af forløbet – planer og de løbende refleksioner – med en tydelig dokumentation / beskrivelse af børns medbestemmelse og medindflydelse

Vurdering

Skriftlig fremstilling af.

- Baggrunden for pædagogernes vurdering af, hvad børnene lærte sig og erfarede – på baggrund af de inddragede kompetenceområder
- Vurdering af børns medindflydelse og medbestemmelse undervejs i projektet
- Observationer af børns brug af de nye erfaringer i egne selvinitierede lege
- Generel vurdering af det samlede projektførløb i forhold til opstillede mål – hvad lærte pædagogen om sit pædagogiske arbejde – planer og metoder
- Og hvad kan næste skridt blive?

Dokumentation - Udvælgelse og opsætning af billeder

- **1. synsvinkel:**
"Hvad skete"; - der udvælges billeder fra den løbende dokumentation, som så tydeligt som muligt viser, hvad børnene lavede og oplevede i projektet.
- **2. synsvinkel;**
"Læring og udvikling i en målorienteret praksis"; - der udvælges billeder fra den løbende dokumentation, som viser pædagogernes vurdering, at hvad børnene lærte sig og erfarede.
- billedsiderne laves i A4 format og indgå/vedlægges den skriftlige rapport